

A már kész lámpaernyők merevítéséhez drótvázakat készítettünk, amelyek lehetővé tették az ernyők rögzítését az izzó foglalata körül. Nehézséget jelentett a mintás papírok feldolgozása, mivel a száradás következtében sok papír felhullámosodott, így használhatatlanná vált. A várossziluetet ábrázoló papír (12. ábra) esetében a legnagyobb kihívást az jelentette, hogy úgy merítsük rá a második réteget, hogy az ne rongálja meg.

12. ábra Félköríves kész lámpabura várossziluettel

A préselt növények felhelyezéséhez egy méretarányos sablont alkalmaztunk, hogy a levelek semmi esetre se lógnanak ki a felhasználni kívánt területről és ne kerüljenek varrási pontra. A ginkgo biloba esetén problémát jelentett, hogy mivel a levél felszíne viaszos jellegű, így az egyik papírréteget „ledobva” magáról, levegős lett az alappapír, mely a papír

merevsége miatt az összeállítás során könnyen meg is repedhet (13. ábra).

13. ábra Ginkgo biloba levelekkel díszített lámpabura

Irodalomjegyzék

1. Kalmár P.: A kétezer éves papír Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1980.
2. Vámos Gy. (szerk.): Papíripari kézikönyv Műszaki könyvkiadó, Budapest, 1980
3. http://www.dipa.hu/a_gyar (Megtekintve: 2014.03.27.)
4. <http://www.repulolampas.hu/tortenete> (Megtekintve: 2014.03.04.)
5. hu.wikipedia.org/wiki/holegballon (Megtekintve: 2014.04.03.)
6. The Canadian Electric Light, by Nigel Bunce and Jim Hunt
7. <http://natgeotv.com/hu/lampaerno/tartalom> (Megtekintve: 2014.03.04.)

EcoPaperLoop : Csomagolóipari termékek újrahasznosíthatósági értékelése

Keresztes János¹

¹Nyugat-magyarországi Egyetem
Simonyi Károly Kar, Papírkutató Intézet

Abstract

Új laboratóriumi módszert fejlesztettünk ki az újrahasznosításra szánt csomagolási termékek minőségének megállapítására az ECOPAPERLOOP projekt keretein belül. Az eljárás szimulálja az ipari folyamatokat a csomagolóanyagok újrahasznosítása során.

A módszer megállapítja a csomagolóanyagok rejekt tartalmát, a szilánktartalmát, a ragacsanyagok mennyiségét, a hamutartalmat és természetesen a rosthazamot.

Az eredmények értékelésénél megállapítottuk, hogy a különböző csomagolóipari termékek (hullámlemez doboz, folyadékcsomagoló, ...) vizsgált tulajdonságai

között nagy eltérések tapasztalhatók. Kimutattuk továbbá, hogy a termék kategóriákon belül is jelentősen változnak a mért paraméterek. A csomagolóanyagok előállításánál felhasznált alapanyagok, a ragasztók típusa és mennyisége, a hozzáadott nem papír elemek, mint ablak fóliák vagy a ragasztó szalagok befolyásolják az eredményeket. A csomagolóanyagok újrahasznosíthatóságának felmérése után kialakíthatunk egy pontozási rendszert.

Kulcsszavak

EcoPaperLoop, csomagolóanyagok, újrafelhasználhatóság, ragacsanyag

Bevezetés

Az európai papírpár számára az újrahasznosított papír nagyon fontos nyersanyag. Az Európai Unióban 2011-ben a használt papírok 51 %-át használták fel újra papírgyártásra. Az újrahasznosított papírokban található szennyeződések, úgy mint nem papír anyagok, szilánktartalom, ragacsanyagok, prolmát okozhatnak a gyártási folyamat során. Ezeket a szennyeződések el kell távolítani annak érdekében, hogy az újrahasznosított papír használata során is hasonló minőségi szintet érjünk el, mint az elsődleges rost felhasználásakor. Továbbá a papírgépet meg kell védeni a ragasztók felhalmozódásától, mert ez problémá okozhat a papírgyártás során, szakadások, papírhibák keletkezhetnek.

A csomagolóanyagok előállításakor a papírt vagy kartont gyakran kombinálják más anyagokkal (pl. műanyag vagy alumínium fólia, bevonatok). Annak érdekében, hogy javítsuk a csomagolóipari termékek újrahasznosíthatóságát, szükséges egy közös vizsgálati és értékelési módszer és egy értékelő rendszer kidolgozása.

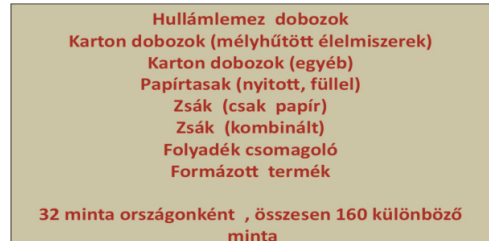
Az ECOPAPERLOOP projekt egy közép-európai program, melyet az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogat. A munkában 5 ország 10 intézete vesz részt az 1. ábra szerint.

1. ábra A résztvevő szervezetek

A program szerint kidolgoztunk egy új módszert, mely laboratóriumi körülmények között értékeli a csomagolási termékek újrahasznosíthatóságát. A Round Robin tesztek elvégzése után a négy közreműködő laboratórium az újrahasznosítási módszert már jóváhagyta és hitelesítette. A laboratóriumi vizsgálatok során a 4 laboratórium azonos termékeket vizsgált: hullámlemez doboz, élelmis-

zeripari kartondoboz és folyadékcsomagoló. A továbbiakban országonként 8 különböző mintát vizsgáltunk, mintánként 4 különböző terméket a 2. ábra alapján.

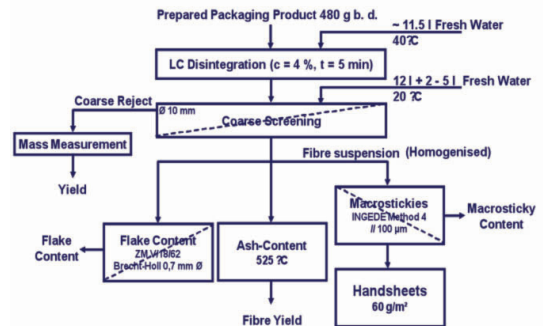

2. ábra Csomagolóanyagok típusa

A mintákhoz tartozó kérdőíveken megkaptuk azokat az információkat, mely alapján a ragasztóanyagok típusát, mennyiségét, a gépek beállítását ismertük meg. Az információk és a laboratóriumi vizsgálatok eredményeinek összegyűjtésével és feldolgozásával létre lehet hozni a felhasználhatósági kritériumok osztályozási rendszerét, hasonlóan a grafikai termékek pontszám szerinti értékeléséhez az INGEDE 11 módszer szerint.

Laboratóriumi eljárás – Round Robin teszt

Az eredmények összehasonlíthatósága érdekében a német, olasz, szlovén és magyar kutatóintézetek laboratóriumaiban Round Robin tesztet végeztünk 3 különböző csomagolóanyagból (hullámlemez doboz, élelmiszeripari kartondoboz és folyadékcsomagoló). Ezeket a mintákat a darmstadti egyetem gyűjtötte és küldte szét a laboratóriumok részére. Az újrahasznosítás laboratóriumi módszerét a 3. ábrán mutatjuk be, mely a teljes folyamatot ábrázolja.

3. ábra A csomagolóanyagok újrahasznosíthatósági tesztjének folyamata

Az eljárás bemutatása

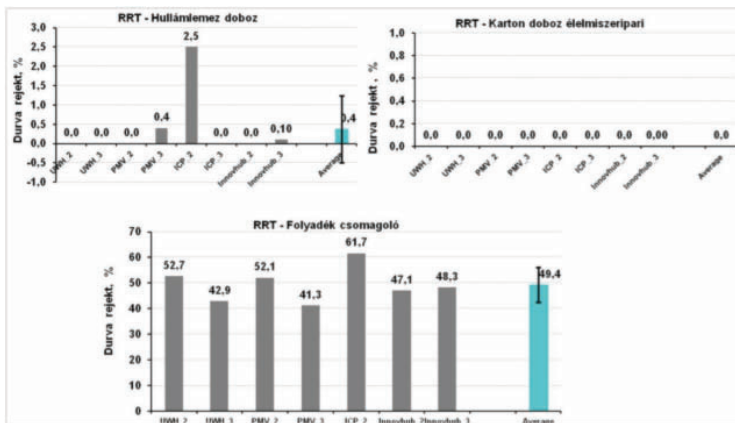
A vizsgálat során 480 g abszolút száraz anyagot használunk fel. Először meghatározzuk a csomagolóanyagon a ragasztott rész mennyiségét. A mintanyagot tenyér méretű darabokra vágjuk és alacsony szárazanyag tartalom mellett (4%) laboratóriumi pulperben rostosítjuk 5 percig. A rostosított mintát durva szűrőn szűrjük. A durva szűrést több lépésben, a minta mosásával végezzük 10 mm átmérőjű lyukat tartalmazó szitán. A rostokat és a nem papír komponenseket így elválasztjuk egymástól. A durva rejekt tömegét megmérjük és így meghatározzuk a hozamot. A szuszpenzióból meghatározzuk a hamutartalmat 525 °C-on , így a rosthozamot is megismerjük. A továbbiakban a szuszpenzióból meghatározzuk az

ún. szilánktartalmat 0,7 mm réselésű szitán. A továbbiakban ragacsanyag-tartalom méréséhez 100 µm réselésű szitán engedjük át az anyagot és az INGEDE 4 módszer szerint meghatározzuk a mennyiségét. Ezen kívül a laboratóriumi lapképzőn mintalapokat is készítünk az inhomogenitás szemrevételezésére.

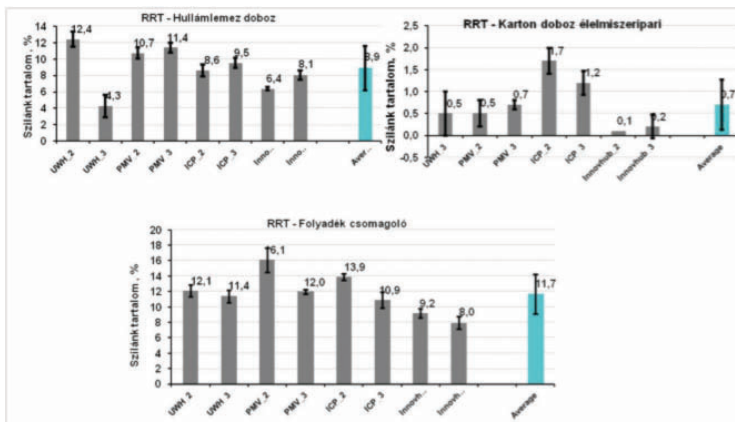
Eredmények és értékelés

A 4. és 5. ábra a Round Robin teszt eredményeit mutatja be. A résztvevő laboratóriumok a három termék kategóriát (hullámlemez, élelmiszeripari kartondoboz, folyadék csomagoló) tesztelték az 3. ábra alapján.

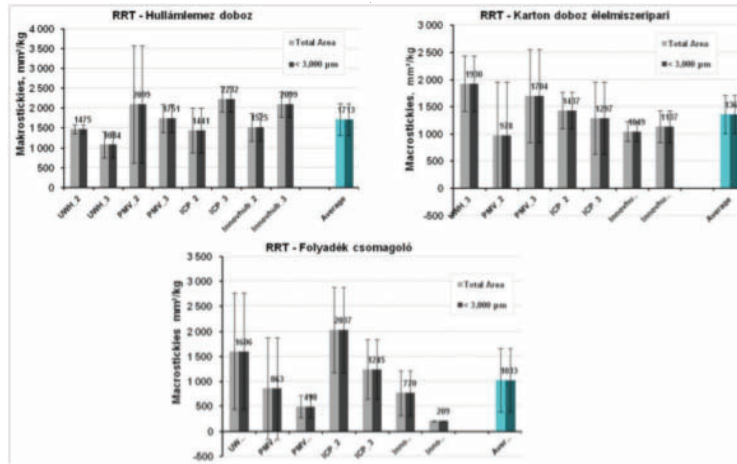
Meg kell állapítani, hogy a bemutatott eredmények a teljes termék kategóriára nem érvényesek, csak

4. ábra Round Robin Test – Durva rejekt tartalom

5. ábra Round Robin Test – Szilánktartalom

6. ábra Round Robin Test – A különböző termékek ragacsanyag tartalma

a vizsgált mintára. A sávok a számtani középértékek, illetve a minimum és maximum értékek a laboratóriumok mérésének átlagai alapján. Minden oszlop tetején láthatjuk az átlagértékeket. A hibahatárok mutatják a standard eltérést a négy laboratórium tesztje alapján.

A 4. és 5. ábra mutatja a három termék durva rejekt és szilánktartalmát. Ebből világosan látszik, hogy a vizsgált termék kategóriától függően az eredményekben jelentős eltérés mutatkozik. A hullámlemez, valamint az élelmiszeripari kartondoboz durva rejekt tartalma közel van a nullához, mert a gyártásnál nem használtak nem papír alapú komponenseket. Ezzel ellentétben, a folyadékcsomagoló durva rejektje közel 50 %.

Ez annak a ténynek köszönhető, hogy a termék nagy mennyiségben tartalmaz nem papír alapanyagot, úgymint polietilént és alumíniumot, melyek megakadályozzák a folyadék esetleges súlycsökkenését és minőségi romlását.

A szilánktartalom mérésének eredményeit vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a hullámlemez doboz szilánktartalma magasabb, mint az élelmiszeripari kartondobozé. Ez a hullámlemez doboznál használt nagyobb mennyiségű reciklált rostok eredménye, míg az élelmiszeripari kartondoboz gyártásánál nagyobb arányú a primer rostok alkalmazása. A folyadékcsomagolónál a magas szilánktartalmat a kisebb műanyag szemcsék okozhatják, mivel a rost ebben az esetben primer rost.

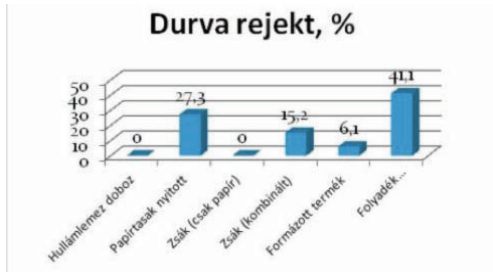
A három termék Round Robin tesztjének ragacsanyag tartalom mérési eredményeit mutatja be a 6. ábra. Két különböző oszlop látható mindegyik kategóriában. A teljes terület magában foglalja az összes észlelt ragacsanyag mennyiségét, amely nagyobb mint 100 µm átmérőjű.

A második oszlop a 3.000 µm átmérőnél kisebb részeket mutatja be, amely valójában nem különbözik ebben a példában. Ennek az az oka, hogy a nagy ragadós részecskéket (pl. 3.000 µm feletti) nagyon könnyen el lehet távolítani szűrővel az ipari folyamatokban.

A veszélyes ragadós részecskék kisebbek, ezeket szűrővel nem lehet teljesen eltávolítani, ezért ezt a méretkategóriát (3.000 µm alatt) külön értékeljük. Miután a Round Robin teszt laboratóriumi eredményei alapján érvényesítettük a módszert Németországban, Magyarországon, Olaszországban és Szlovéniában, 8 különböző terméket teszteltünk. A következő két ábra magyar csomagolóipari termékek vizsgálati eredményeit mutatja.

Az eredmények hét termék kategória 4-4 különböző mintájának átlageredményei.

A 7. és 8. ábra mutatja, hogy az egyes kategóriák között az eredményekben jelentős az eltérés. A hullámlemez és az élelmiszeripari kartondoboz, illetve a csak papírból készült zsák durva rejekt tartalma gyakorlatilag 0. Ezek a termékek a rostosítás során teljesen rostjaira bomlanak, nem tartalmaznak nem rost alapú anyagokat (műanyag, stb.).

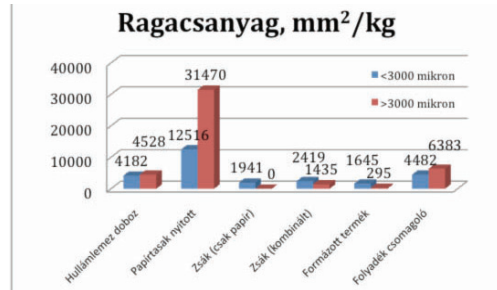
7. ábra A különböző termékek durva rejekt tartalma

A kombinált zsákoknál, folyadékcsomagolónál, papírtasaknál a használt nem papír komponensek és a nedves-szilárdító vegyszerek miatt a durva rejekt jelentős mennyiség.

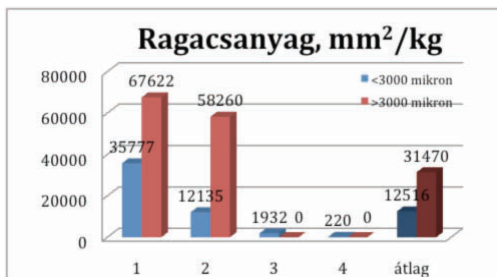

8. ábra A különböző termékek szilánktartalma

A termékkategóriák szilánktartalma is jelentősen különbözik. A szilánktartalom azért különböző, mi-vel a rostosítás során rostkötegek is maradnak, illetve az apró nem papír alapanyagok is átmennek a durva szűrőn. Az 9. ábra a ragacsanyag terhelést mutatja meg a különböző kategóriákban. Minden kategóriában megkülönböztetjük a teljes ragacsos területet és a 3,0 µm átmérőnél kisebbeket, amelyek át tudnak hatolni az ipari szűrési folyamatokon. Megállapíthatjuk, hogy a termékkategóriák közül a zsákok (tisza papír és kompozitok), folyadék csomagoló és formázott termékek átlagosan kis tartományban, 1.500 és 2.000 mm²/kg termék mozognak. Hullámlémez dobozoknál átlagosan 3.000 mm²/kg termék, amelynek az az oka, hogy a hullámlémez dobozok alappapírja visszanyert rostból készült. A legmagasabb érték, 44.000 mm²/kg termék a zsákoknál tapasztalható. A következő, 10. ábra bemutatja, hogy azonos termékkategória esetén az egyes minták között is nagy különbségek vannak.

9. ábra A ragacsanyagok mennyisége a különböző termékekben

10. ábra A durva rejekt és a ragacsanyag tartalom különböző papírtasakok esetén

Összefoglalás

Az eredmények értékelése alapján kialakítható egy pontrendszer, amelynek a maximális értéke 100 pont. Az egyes pontszámok a mért eredmények alapján kerülnek megállapításra.

A jelenlegi munka célja egy értékelési rendszer létrehozása, mely a csomagolóanyag tervezőket és gyártókat arra ösztönzi, hogy olyan termékek kerüljenek piacra, melyek könnyen és minél nagyobb hozammal újrahasznosíthatóak.

Irodalomjegyzék

1. N.N.: Papier 2013 - Ein Leistungsbericht. Verband Deutscher Papierfabriken e.V., Bonn, 2013
2. N.N.: Assessment of Print Product Recyclability - Deinkability Test. INGEDE Methode 11, International Association of Deinking Industry (INGEDE), July 2012
3. N.N.: Assessment of Printed Product Recyclability - Deinkability Score. European Recovered Paper Council (ERPC), Brussels, 17.03.20009
4. N.N.: Recyclability Test for Packaging Products (5th Draft), ZELLCHEMING Leaflet, Institution for Paper Science and Technology (PMV), TU Darmstadt